Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Үдын Горкомой орган

№295 (3295) ▌ 1940 оной декабриин 21 суббото ▌ СЭН 10 МҮНГЭ

Огреев городой эхэнэрнүүдэй һунгуулиин урда тээхи суглаан

КИШИНЕВ, декабриин 18. (ТАСС). Молдавска ССР-эй городууд ба уездүүдтэ СССР-эй ба Молдавска ССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгагдаха депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудтайгаа һунгагшад уулзанад.

Огреев городто эхэнэрнүүдэй һунгуулиин урда тээхи суглаан эмхитэй һайнаар үнгэрбэ. Союзай Соведэй депутадта кандидат, һунгуулиин бага Стефанюк гэгшые һунгагшад ехэ халуунаар амаршалба.

Эхэнэрнүүд-һунгагшад хадаа Сталинска Конституцяар үгтэһэн агуухэ эрхэнүүд тухайда түйлай ехэ зоригжолтойгоор хэлэнэд.

Гэрэй эзэн эхэнэр Гольденберг нигэжэ хэлэбэ:

—Зол жаргалаар гүйсэд ажабайдалай байгуулагдажа байһаниие бүгэдэ хаража байнабди. Ойрохон саг соо манай үбгэд ажалтай болоо, үхибүүднай һургуулида һурана. Больницанууд, түрэлгын байшангууд, үхибүүдэй яслинууд ба сэсэрлигүүд нээгдэнхэй. Эдэ бүхы зүйлнүүд хадаа агуухэ Сталинай ашатуһаар бидэндэ олгогдоо. Тиин, январиин 12-то молдавска арадай эрхим хүбүүд ба басагадай түлөө коммунистнуудай ба партиинабэшэдэй Сталинска блогой кандидадуудта өөһэдынгөө голосуудые үгэхы эхэнэрнүүдые уряалнаб.

Һунгуулиин үдэр, молдавска арадай үнэн басаган, бага Стефанюгта голосуудаа үгэхэбди гэжэ суглаань нэгэн дуугаар батална.

(ТАСС).

ЭДИРШҮҮД, КОЛХОЗОЙ ЗАЛУУ МАЛЫЕ ШЕФТЭЭ АБАГТЫ!

Һаяхан. Кабанскын аймагай, «Сталинский Путь» газетэ болбол тэндэхи дунда һургуулиин пионернүүдэй—1940 ондо ВСХВ-дэ хабаадагшадай бэшэгые тунхаглаһан байна. Тэдэнэр 1939 онһоо эхилэн, Кировэй нэрэмжэтэ артельдэ, хэдэ хэдэн залуу малыень харууһалхаар өөһэдынгөө шефтэ абаһан байгаа. Тэрээнһээ хойшо эдэ эдир натуралистнууд хүсэшэдадайгаа зэргээр ниилэд ехэ хүдэлмэри бүтээбэ. Кабанскын пионернүүд болбол тус колхозой тугалнуудые эрхимээр харууһалжа, тобир тарганаар түлжүүлһэнэйгээ түлөө 1940 ондо, Хүдөөажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха эрхэ олоһон байха юм.

Эдэ пионер-юннадуудай нэгэн—Лида Иванова гэгшэ выставкэдэ ошоһо ерэһэн тухайдаа нигэжэ бэшэнэ: «Үнгэрэгшэ зун, бидэнэр, колхозой залуу малые шефтээ абагшад, манай улаан столица —Москва ошообди. Энэ хадаа намда ба минии нүхэдтэ угаа ехэ зол байна... Бидэнэй хүндэтэ багша Сталинда хизааргүй дуратай байһан мэдэрэл минии зосоо багтажа ядан, орьёлно. Москвада Хүдөөажахын выставкэ дээрэ табан үдэр үнгэрһэнэй бүхы һайн соорого һанажа ябахаб! Энэ хадаа эгээн золтой ба хүхюутэй үдэрнүүд бэлэй. Жаргалтай һайханаар ургажа ябаһанайнгаа түлөө, бидэнэй түрэл ба инаг вождь Сталинда баяр хүргэнэбди!» Бусад нүхэдынгөө Москвада ябаһан, үзэһэн тухайдаа, тугалнуудые хайшан гэжэ харууһалһан тухайдаа, 1941 ондо ВСХВ-дэ хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө тэмсэжэ байһан тухайдаа тодо һонороор, тоб байса хөөрэнэ.

Кабанскын пионернүүд өөһэдынгөө үүсхэлые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэн, шефтэ абаһан тугалнуудаа хүдэр томо бээтэй ба элбэг ехэ һү үгэдэг үнеэд болотороо түлжүүлхын түлөө үнэн сэхэ оролдоло гаргана.

Дурсагдаһан һургуулиин эдир натуралистнуудай эхилһэн энэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанар олгохо шухала. Энэ хадаа үнэхөөр һайн үүсхэл мүн. Эдэнэй харууһан эрхим жэшээгээр, республикын бүхы эдиршүүд колхозуудай залуу малнуудые өөһэдынгөө шефтэ абаад, һайнаар харууһалжа шадаха аргатай. Энэ асуудалые һургуули бүхэндэ, пионернүүдэй отряд бүхэндэ зүбшэн хэлсэжэ, бодото хэрэг дээрэ юу хэхэ тухай уялгануудые абаха, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэй. Зүгөөр, эхилһэн хэрэгээ эсэстэнь хүргэхэ—пионер бүхэнэй арюун уялга мүн.

Колхозой залуу малые шефтээ абажа, тобир тарганаар түлжүүлхые хүсэһэн пионернүүд ниилээд олон бии. Энээн тушаа Тарбагатайн ба Заиграйн аймагуудай эдиршүүд-һурагшад эрхим жэшээ харуулһан байгаа. Теэд, энэ гайхамшагта хүдэлөөниие бүхы республикын соо, хаа-хаанагүй дэлгэрүүлхэ хэрэг юун дээрэһээ һаатанаб? Түбхын түрүүндэ, нютагуудахин комсомолоской организацинууд ба һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд энээниие урагша абанагүй, тэрэшэлэн колхозуудай түрүүлэгшэнэр хүсэд һайн дэмжэжэ үгэнэгүй, харин заримандаа огто тоохогүй ашаануд үзэгдэнэ. Энээнһээ хойшоолоо комсомолоской организацинууд ба һургуули хадаа Кабанскын пионернүүдэй жэшээгээр, артельнүүдэй залуу малые шефтээ абаха тушаа үүсхэл ● оролдолго гаргаха ёһотой. Колхозой правлени бүхэн пионернүүдэй уялганууда гүйсэдхэлгэдэнь али болохоор туһалха ушартай. Мүнөө үедэ колхозой ферме бүхэндэ тон харюусалгатай саг—адуу малай шэнэ тэл абалга эхилнэ. Тиимэһээ, угаа анхаралтай харууһалга хангажа, һая гараһан нарай мал бүхэниие элүүрээр, тобир тарганаар түлжүүлхэ—шухалын шухала зорилго табигдана. Энэ нинтэ-гурэнэй удхатай зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ пионернүүд-һурагшад бага бэшэ туһа хүргэжэ шадахань лабтай.

Залуу малые шефтээ абаад, һайнаар түлжүүлээд байхадаа, пионернүүд болбол колхоздоо, гүрэндэө туһа хүргэхэтэйгөө хамта, Хүдөөажахын выставкэдэ хабаадаха эрхэ олохо болоно. Зүгөөр, энэ нангин эрхэ олохын тулада ниилээд ехэ оролдолго гаргаха эрхтэнэ. Кабанскын дунда һургуулиин пионернүүд Тоня Николаева, Виталий ба Юлия Огневууд ба бусад ерэхэ 1941 ондо дахин выставкэдэ хабаадалсахын түлөө сусаршагүйгөөр тэмсэнэд. Тэдэнэр, илангаа мүнөө үеэлэй сагта тугалнуудта, хурагадта, гахайн поросенкнуудта саг үргэлжын харууһалга хэрэгтэй гэжэ ойлгоно.

Эдир натуралистнууд болбол залуу малые шефтээ абалгаар, өөһэдынгөө үүсхэлые хизаарлаха бэшэ, харин элбэг ехэ ургаса абахын тулада ефремовецүүдтэ туһалжа шадаха аргатай. Агротехническэ хэмжээбүүлгэ хадаа үндэр ургасын үндэһэ һуури болохо байһыень пионернүүд мэдэнэ. Энэ зорилгоор, үнэһэ ба шубуунай аргал суглуулха, тариалангаа буртаг үбһэнһөө сэбэрлэхэ, колос суглуулха, мүн тэрэшэлэн сабшалангай газар дээрэхи модо шулуу түүхэ, жэмэхэ модо ба сэсэг ногоо тариха г. м. олон янзын ажал хэхэ аргабайдал хүсэд бии. Үүсхэл ба оролдоло лэ гаргаха хэрэгтэй!

Манай газетэнүүд болбол үхибүүдэй хэжэ, бүтээжэ байһан шухала ба һонирхолтой хүдэлмэринүүд тухайда тон багаар бэшэнэ. Харин «Сталинска Путь» газетэ болбол пионернүүдэй бэшэгүүдыень тусхай хуудаһан дээрэ хэблэн толилжо һайн жэшээ харуулба. Энэ хадаа угаа шухала, угаа үнэтэй хэрэг гэшэ. Аймагай газетэ бүхэн эдир натуралистнуудай үдэр бүриин хүдэлмэри тухайда саашадаа дэлгэрэнгыгээр бэшэжэ ёһотой.

Эдир натуралистнуудай хүдэлмэри угаа ехэ удхашанартай. Пионернүүд болбол залуу малые шефтээ абажа, түлжүүлхэдэ: өөһэдынгөө хүсэшэдадай зэргээр колхоздоо туһалхаһаа гадна, ажал хэжэ һураха, хүдэлмэридэ дуратай болохонь эли мэдэгдэнэ. Тиимэһээ, Кабанскын пионернүүдэй үнэтэ үүсхэлые нютаг бүхэндэ, һургуули бүхэндэ үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

Пионернүүд ба һурагшад! Залуу малые өөһэдынгөө шефтэ абажа, үүлтэртэ һайн малнуудые түлжүүлгэдэнь колхоздоо туһалагты! Энэ хадаа социалистическэ Эхэ орондоо үнэтэ бэлэг болохо байна.

БМАССР-эй Совнаркомдо

БМАССР-эй Совнарком болбол Бурят-Монголой бэшэгэй шэнэ алфавит шудалалгые республикын ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хүдэлмэридэ энэ дары оролхые БМАССР-эй Наркомпрос нүхэр Шадаровые уялгалан, доро дурсагдаһан хэмжээбүүлгануудые онсолон зааба:

а) бурят-монголой бэшэгые шэнэ алфавит дээрэ шудалха кружогуудай программые энэ оной декабриин 25 хүрэтэр зохёохо.

б) наркомадуудта ба үйлэдбэринүүдтэ, мүн тэрэшэлэн городохи ба хүдөөдэхи учреждениинүүдтэ ба эмхинүүдтэ хүдэлмэрилжэ байгаа бурядуудай бүгэдын хабаадалгатайгаар үйлэдбэриһөө таһаралтагүйгөөр һуралсаха кружогуудые эмхидхэхэ;

Кружогуудта бүхы хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулха ба кружогуудай хүдэлмэриие шалгаха харюусалгые наркомадуудай ба учреждениинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ даалгаха;

в) кружогуудта лекци уншагшадые шэлэн абаха зуураа, энэ хүдэлмэридэ багшанарые хабаадуулхаһаа гадна, педагогическэ, багшанарай институдуудай ба педагогическэ училищын студентнүүдые хабаадуулха;

г) кружогуудые һуралсалай хэрэгсэлээр ба литератураар хангаха;

д) дунда ба хүсэд бэшэ дунда бурят һургуулинуудай багшанарта бурят-монголой шэнэ бэшэгые уялгашалан үзүүлхэ;

е) 1941 оной курсын хэмжээбүүлгануудта зорюулан Наркомпросто табигдаһан зөөрөөр, политико-тэгээрэлэй 50 бурят хүдэлмэрилэгшэдые ба наһатанай һургуулиин 100 багшанарые бурят-монголой бэшэгэй шэнэ алфавидта һургаха һарын курс эмхидхэхэ;

ж) республикын ба районуудай партиино-советскэ хүтэлбэрилхы активта бурят-монгол хэлэнэй шэнэ алфавит шудалха курс эмхидхэхэ.

Бүхы курснуудта һуралсажа байһан бурят һурагшадай дунда кружок эмхидхэхэ, тэдэнэртэ бурят-монголой бэшэгэй шэнэ алфавит шудалхыень республикын дээдэ, дунда ба тусхай һуралсалай заведениинүүдэй директорнүүдые уялгалха.

Шэнэ алфавидта һуралсалые эмхидхэхые Аймгүйсэдкомуудай ба, тэрэшэлэн сомоной Соведэй түрүүлэгшэнэрые уялгалха. Нэн түрүүндэ, Аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай ба тэдэнэй таһагуудай хүтэлбэрилэгшэд ба бүхы хүдэлмэрилэгшэд болбол өөһэдөө бүгэдэ 1941 оной январиин 15 хүрэтэр кружогуудта оролсохо, хүдэлмэриһөө таһаралтагүйгөөр һуралсахыень уялгалха.

Бурят хэлэн дээрэ ороһон бэшэгүүдые бурят ба хандалганууддай харюуе бурят хэлэн дээрэ үгэхэ, мүн тэрэшэлэн хэрэг хүтэлбэрые түрэлхи хэлэн дээрэ ябуулдаг сомоной Соведүүдтэ гүйсэдкомуудта ба нютагай эмхинүүдтэ бэшэгүүдые ба хандалгануудые эльгээхэдэ заабол бурят хэлэн дээрэ ябуулхыень наркомуудые, республикын учреждениинүүдэй ба эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые ба Аймсоведүүдэй Гүйсэдкомуудые уялгалха.

Шэнэ амжалтануудай түлөө

(Тунхэнэй МТС-эй директор нүхэр В. А. Воронцовтой хөөрэлдөөн)

Манай МТС 1936 онһоо 1940 он хүрэтэр 3-4 жэлэй торшо соо хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэн байгаа. Шалтгаанинь юуб гэбэл: нэгэдэр, ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүй; хоёрдор, дисциплинэ һула байба.

1939 оной июль һарада директорээр томилогдоод ерэхэдэм, хүтэлбэрилэгшэдэйнгээ үгэ дуулдаггүй, ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг ябадалнууд гансахан трактористнарай бэшэ, харин зарим бригадирнуудай зүгһөө үзэгдэдэг байһан юм. Дурсагдаһан ушарнуудһаа шалтагаалан, нормо гүйсэдхэгдэдэггүй, газарнай муу шанартайгаар элдэгдэдэг байгаа.

Энэ жэлдэ өөһэдынгөө хүдэлмэриие үнэхөөр шэнэдхэхын түлөө тэмсэжэ эхилһэн байнабди.

«Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгын ба худалдан абалгын политикадахи хубилалтанууд тухайда» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй тогтоол хадаа партиина ба партиина бэшэ большевигүүд, бүхы колхозникнуудай урда тон харюусалгатай зорилгонуудые табиба. Эдэ ехэ зорилгонуудые—хүдэлмэреэ шэнэдхэн табингүйгөөр шиидхэхэмнай бэрхэтэй гэжэ МТС-эй дирекци ба партиина организаци ойлгоһон байна.

МТС-үүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха арганууд ВКП(б)-гэй XVIII съездын шиидхэбэри соо, парти ба правительствын заабаринууд соо тодо элээр заагданхай. Ажалай дисциплинэ шангадхаха ба продукциин шанар дээшэлүүлхэ тухайда правительствын шэнэ законууд болбол МТС-тэ большевистскэ гурим байгуулха хэрэгтэмнай угаа ехээр туһалаа.

Бидэнэр болбол ажалай эмхидхэл һайжаруулаһаа, дисциплинэ шангадхалгаһаа хүдэлмэреэ шэнэдхэн табижа эхилһэн байнабди. Һэрбээ али нэгэн трактористын ажалда голодһо гаргаа, хожомдоо һаань, тэрээниие шэнэ законой ёһоор хэһээдэг, харюусалгада хабаадуулдаг, бригадануудай зублеенүүд дээрэ зүбшэн хэлсэдэг байгаабди. Даабаринуудай дүүргэлтын шалгалтые саг соонь хэлгэ хадаа хүдэлмэриие, тракторист бүхэнэй харюусалгые ниилээд үргэнэн байна. Хүн бүхэнэй өөр өөрынгөө ажалда оролдосотойгоор хандадаг байһадань,—бригадын, бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэринь амжалтатай байна.

Тракторна хүдэлмэринимнай энэ жэлэй түсэб 110,7 проц. гүйсэдхэгдөө, намарай пар хахалалга, культивацин хэлгэ, борнойлого үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Манай МТС-тэ хабаатай 17 колхозууд гүрэнэй урдаха бүхы уялгануудаа хүсэд дүүргээ. Манай 112 трактористнар, 17 комбайнернүүдэй дунда энэ жэлэйнгээ эрхим ажалаар 1941 оной Хүдөөажахын выставкэдэ хабаадаха эрхэ олоһоод олон. Шэнэ законуудай толилогдоһоной һүүлээр ажалай бүтээсые 40 проц. дээшэлүүлһэн ушар хадаа манай трактористнарай ямар эдибхитэйгөөр хүдэлмэрилһыень харуулна. Манай МТС-эй трактор бүхэнэй сезоной бүтээл 474 гектар, нэгэ комбайнын—210 гектар болоно. Манай машинануудай ехэнхидээ хада жалгатай, үгсүүр газарта ажаллаһан байһые хараада абаха хэрэгтэй. Трактористнууд Дамба Баторов, Шоймпол Холзоерев, Лопсан Барбаков гэгшэд техническэ харууһалгын заабаринуудые нарияр сахинхайнаа, час бүхэниие бүтээсэтэйгөөр хэрэглэнхэйгээ ашаар, 15 хүсэтэй трактор бүхэнөөр 500 гаран гектар газар хахалба.

Машинануудаар элдүүлэгдэдэг 13500 гектар тариалангаймнай га бүриин 10,5 центнер ороһото культуранууд хуряагдаба. Ажалые звеногой ёһоор эмхидхэлгэдэ эрид орохые ВКП(б)-гэй XVIII съезд өөрынгөө шиидхэбэри соо эриһэн байгаа. Тус заабариие бэелүүлэн, манай МТС-тэ хабаатай колхозуудта ефремовскэ звенонууд эмхидхэгдэһэн юм. Тэдэнэй олонхинь мүнөө бага бэшэ амжалтануудые туйлаа. Ефремовец А. Тюменцевэй хүтэлбэрилдэг, «Красная Заря» колхозой звено 3 га газарһаа нэжээд бүриин 33,2 центнер хуряаба. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ефремовскэ звено (эрхилэгшэнь нүх. Андрей Педорин) 31 гектар дээрэһээ га бүриин 25 центнер абаба. Данзан Баторовай хүтэлбэри доро хүдэлмэрилдэг ефремовскэ звено 64 гектарһаа 15-15 центнер, 12 гектарһаа—22-22 центнер ургаса абаһан байна. Зүгөөр, эдэ ефремовецүүдэй опытынь бүгэдын шадабари болгогдоодүй байнаар. Һэрбээ, бүхы тариалан дээрэһээн ефремовецүүдтэ адляар үндэр ургаса туйлаа һаамнай, бидэнэй амжалтанууд бүри ехэ байха һэн. Тиимэһээ, ефремовскэ агротехникые бүрин бэелүүлжэ, бүри үндэр ургаса хангаха зорилготойбди.

Тунхэнэй МТС-эй 1940 оной хүдэлмэриин үрэ хадаа жэл бүри 8 миллиард пуд тариа үйлэдбэрилхэ тухай агуухэ Сталинай заабариие бэелүүлхын түлөө манай хүдэлмэрилэгшэдэй эршэтэй тэмсэлэй ашаа мүн.

∴

Мүнөө манайхин 1941 оной хүдэлмэридэ бэлэдхэжэ эхилээ. Колхозууд үрэһээ хааха, наг шэбхэ адхажа, саһа тогтоожо, машина замсэгүүдэө заһажа эхилээ. Тракторнуудые заһабарилгаарые республика дотороо түрүүлэн дүүргэнгэдэ ябанабди. Заһабарилгымнай 60-аад процентнь дүүргэгдөө. Манай зорилго хадаа ерэхэ жэлдэ орденто Хонхолойн МТС-һээ дутангүйгөөр, бүри һайнаар хүдэлмэрилгэ болоно.

Бидэнэр кадрнуудые бэлэдхэхэ асуудалда онсо удхашанар олгожо, һайн мэргэжэлтэй 40 трактористнарые бэлэдхэхын, хуушан трактористнарай мэргэжэлые дээшэлүүлхын тулада зохихо хэмжээнүүдые абажа байнабди.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Белоруссиин хүдөөажахын институдые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

Белоруссиин хүдөөажахын институдай 100 жэлэй ойн гүйсэлтэнтэй дашарамдуулан, хүдөөажахын дээдэ мэргэжэлтэй специалистнуудые бэлэдхэлдэ тэрэнэй туйлаһан ехэнүүд габьяата хэрэгүүдые тэмдэглэн, Белоруссиин хүдөөажахын институдые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **М. КАЛИНИН.**
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль.
1940 он, декабриин 17.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Ленинградска областиин Псков городые бэеэ даанги ажахын-захиргаанай еднинцэ болгохо тухай

Ленинградска областиин Псков городые областиин мэдэлтэй бэеэ даанги ажахын-захиргаанай еднинцэ болгон баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **М. КАЛИНИН.**
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль.
1940 он, декабриин 17

Советскэ Союз дотор

ДЕКАБРЬСКА ЗЭБСЭГТЭ БОСОЛГЫН 35-дахи ЖЭЛ

Декабрьска зэбсэгтэ босолгын 35-дахи жэлтэй дашарамдуулан, Москвагай заводууд, фабриканууд, учреждениинүүд дээгүүр московско пролетариадай 1905 оной баатарлит тэмсэл тухайда хөөрэлдөөнүүд ба элидхэлнүүд эмхидхэгдэнэ.

Тус босолгын центрнь байһан, Красна Преснидэхи предприятинууд, учреждениинүүд ба һуралсалай оронууд дээгүүр тэрэ дурасхаала собитиин тухайда ажалшадта агитаторнууд хөөрэжэ үгэнэд. Тэрэ үеын дружиннигууд болбол экскурсиин хүтэлбэрилэгшэдэй хамта ябажа историческэ дайлалдаанай болоһон газарнуудтай ажалшадые танилсуулнад. (ТАСС)

МАРИЙСКА АССР-эй УРАНЗОХЕОЛШОДОЙ КОНФЕРЕНЦИ

ИОШКАР-ОЛА, декабриин 17. Энэ Марийска АССР-эй уранзохёолшодой республиканска хоёрдохи конференци үнгэргэгдэбэ. Марийска арад хадаа урданаа үндэһэн хэлэ бэшэггүй байһанаа, мүнөө советскэ засагай жэлнүүд соо культурна хүгжэлтэдэ угаа ехэ илалтанудые туйлаба. Марийска литература ниилээд һайнаар бэхижэжэ, өөрын кадрнуудтай болоо. Һүүлэй хоёр жэлнүүдтэ марийска хэлэн дээрэ 11 альманахнууд гаргагдаһан, уран шүлэгэй 11 сборнигууд ба 7 пьесэ хэблэгдэһэн байна. (ТАСС)

Тагтаагай станци

ЛЕНИНГРАД, (ТАСС). Үүлтэртэ шубуудай областной выставкэ дээрэ почто зөөдэг тагтаануудай таһаг ехэ амжалтатай байба. Выставкын жюри хадаа тагтаануудые үсхэбэрилһэн Осоавиахимовецүүдтэ медальнуудые ба грамотануудые үгэжэ шиидхэбэ.

Прикладной механикын институдай машинист Артемий Архипович Огнев гэгшын үсхэбэрилһэн тагтаанууд станци нэгэдэхи һуури эзэлээ. Жаранаһанай советскэ патриот хэдэхэн жэлэй торшо соо Улаан тугта Балтийска флотдо 155 эрхим һайн тагтаануудые бэлэглэһэн байна. Тэдэнэй ниилээд олонь сагаанфиннүүдээр дайлалдаха ' байха үедэ хэлхээ холбооной хэрэг бүтээдэг байгаа юм.

Олзоборилгын училищын шефүүд

СТАЛИНО, декабриин 17. (ТАСС). Сталинай нэрэмжэтэ металлургическа заводой хүдэлмэрилэгшэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эхэнэрнүүдэй Совет хадаа олзоборилгын № 2 училищые шефтэдээ абаба. Гэрэй эзэд эхэнэрнүүд хадаа һурагшад хамтын байрые, тухээрэлгэ эдибхитэйгөөр хабаадалсадаг, комнато доторнь ариг сэбэрые сахидаг, столоводоы дежурилдаг, бэеын гигиенэ тухайда һурагшадтай хөөрэлдөө үнгэргэдэг байна.

Донецкэ индустриальна институдай научна сотруднигуудай группа болбол училищада методическа консультаци хэнэд. Заводохи Ленинэй нэрэмжэтэ культурын ордоной хүнүүд ерэжэ, училищын һурагшадай уранһайханай самодеятельностиие эмхидхэлгэдэ туһална.

ПРОФСОЮЗАЙ БҮХЭСОЮЗНА САНИН УРИЛДААН

МОСКВА. Тогтоһон заншалайгаа ёһоор, ВЦСПС хадаа жэл бүри бүхэсоюзна санын урилдаанууд эмхидхэнэ. Хоёр жэлэй саад тэд энээндэ 130.000 хүн ба 1940 оной эхэяр—355 мянган хүн хабаадаһан байгаа.

ВЦСПС-эй шиидхэбэриин ёһоор, энэ сезоно профсоюзнуудай бүхэсоюзна санын урилдаан хадаа 1941 оной январиин 1-дэ эхилжэ ба январиин 26-да дүүрэхэ байна. Тус урилдаанда хүдэлмэришэд, служащид, һурагшад ба гэр бүлын хүнүүд хабаадалсажа болохо. Хабаадагшадай гүйхэ газарай хэмжээ олон ондо байха ба тэрэнэй тоодо сэргэлхиэ түтэжүүлхын ябадал оролсоно.

Оролдосото хүдэлмэриин үрэ

(Манай корреспондентһээ)

Һалхигүйшье һаа, янгяа хүйтэн нэгэ үдэшэлэн, боро харааһай үедэ Кяхта городһоо холын «Красная Заря» колхоздо зорижо мордобобди. Намтай суггаа тус колхозой колхознигууд Алексей Лаврентьевич Жарников ба нэгэ залуу нүхэр ябабад.

Машинамнай шоссе харгы дээрэ гарахадаа шууд түргөөр урагшаа дабшана, городой электрическэ лампанууудай гэрэл манһаа холодон үлэбэ.

— Революциин урда тээхи байдалые һанаад үзэхэдэ гашуун байна даа. Мүнөө лагаашье һайхан гээшэб, советскэ орон! Эрхэ сүлөө, газар уһа, ой модон—бултадаа манай гарта. Таанар ядарха зобохые үзөөгүйт, харин бидэнэр урдань советскэ засагай түлөө али зэргээр тэмсээ бидби...—гэжэ урдын партизан Алексей Лаврентьевич хөөрэнэ.

Ужам гүнзэгы, оёоргүй тэнгэридэ ялбалзан байгаа ошото хурса одо мүшэдэй дунда өөгүй түхэреэн дүүрэн һарата һара гайхамшагаар мандана. Шэнэхэн машинамнай шэрхи хэргытай газарта ябахадаа гэнтэ аалидна, тиин урдамнай сэбэр дардам харгы һарын сагаан толондо зурьжа, шофернай ябадалаа түргэдхэнэ.

— Манай колхозой түрүүлэгшэ Дмитрий Петрович, морито сэрэгэй взводой командир байһан юм. Зүрхэтэй, зоримгой командир ябаа һэн. Мүнөөшье манай колхозые һайнаар хүтэлбэрилжэ—гээд, Алексей Лаврентьевичын энеэбхилэн хөөрэһэнинь, машинын дүнгинэлдэ бүүр-түүр дуулдаба.

Нүхэр Жарников колхозоо магтажа олон юумэнүүдые хөөрэнэ. Хөөрэлдөөндөө халажа, дааранһаашье мэдэнгүй ябатараа, гэнтэ хасарамни хан-ян гэшэбэ. Үбэлэй саг иимэ лэ хаям даа.

Урагшаа хараһадам, олон айлнуудай сонхонуудһаа олонтоото гэрэлнүүд удалзан ялалзан һубарна.

Зорин̄он газартаашье хүрэбэбди.

**

Нарһан тужын модонуудаар хушагдаһан хоёр еэх хүндын эхиндэ Үнгэрхүй нютаг униҥһөө хойшо байдаг. Энэ нютагай хүн зон 1930 ондо, большевигүүдэй партиин хүтэлбэреэр орон соо коллективизациин ябуулагдажа байха үедэ, һайн дураараа «Красная Заря» колхоздо хамтарһан юм.

Арбин ута арбан жэлэй торшо соо энэ артель дэбжэлтын зам дээрэ гаража, нажар-хабарай сагай набша намаада адляар һалбаран ургаба.

Мүнөө 3020 га таряалангай газартай, 2399 га сабшалан ба бэлшээритэй.

Хүдөө ажахын хүсэнтүгэлдэр машинануудаар газараа элдэнэ. Энэ үрэжэлтэ дайда болбол элбэг баян таряагаа ажалшадта ехээр бэлэглэнэ, тобир тарган томо жэжэ малнуудые үбһэ ногоогоор хангана.

Энэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые ажмалтатайгаар дүүргэһэнэйгээ ашаар, тус колхоз болбол түйлаэтэ еэхэ шэнэ жэлые—МЯНГА ЮЬЭН ЗУУН ДҮШЭ НЭГЭН онийе илалтаар угтана.

Харбаэ нёдноп жэлдэ, ажалта үдэртэ 1 килограмм үлүүтэй таряа хубаагаа һаа, мүнөө жэлдэ 3 килограмм хубаахань. Колхозой мал ба шубуун ажалын тоо ехэ мүнгэн олзо оруулба. Бухы үнлгата тушаалгануудые аймаг соогоо түрүүшэлэн дүүргэ. Мүнөө гектар бурнһөө дунда жэшээгээр 13 центнер пшеница, 9 центнер оройһо абаба. Колхозниггуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эршэмтэйгээр дэлгэржэ, стахановецуудай тоо олошорбо. Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаһан, мүн Бага мүнгэн медаляар шагнагдаһан Гаврилл Иннокентьевич Жарников малажал дээрэ ажаллаха—ямаанай фермые эрхилэ зуураа, ерхим жэшээнүүдые харуулна. Энэ жэлдэ 240 ехэ ямаадһаа 250 эпэгэдые һайнаар түлжүүлжэ абаа. Түсэбэй ёһоор 518 ямаадай орондо, 530 ямаад мүнөө фермэдэнь тоологдоно. Мүн малша Татьяна Федоровна Игумнова һайнаар ажаллана.

Орденто Татарска АССР-һээ нүүжэ ерэһэн Насиха Шамсутдинова май һараһаа хойшо 245 ажалта үдэр олобо. Һү-товарна фермэдэ ажаллагша Екатерина Георгиевна Игумнова 539 ажалта үдэртэй. Колхозой дархан нүхэр Жарников болбол хабарай тарилгын, үбһэ ба таряа хуряалгын үедэ машинанүүдай һаадгүй хүдэлмэрилгые хангаһан байгаа; энэ жэлдэ 752 ажалта үдэр олобо. Иимэ хүнүүд колхоздо олон.

Колхозниггуудай культурна байдалынь хэмжээлшэгүйгөөр дээшэлнэ. Колхозой центртэ үндэр ужам клуб бии, тэрэнь революциин урда тээ ламанарай олзын гэр—церковь байһан юм. Үдэшэлэн болоосоор клуб соонь залуушуул сугларжа, элдэб дуунүүдые эгшэглэн дуулана, хахнхиама гармониин аблан доро хатар-танец наирна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозниггуудай хүсөөр 700 гаран элдэб модонууд тарилгаһан байна.

Эндэ электричествын гэрэл яларжа эхилхэнь ойротоо.

Тус колхоздо ород, татар, угай хүнүүд ахадуу ёһоор ажаһуунад.

— Һая танилсаһан минии эдир нүхэд намайе ород хэлэндэ һургана. Би мүнөө һуралсалааа һайн, топ һайн сэгнэлтэнүүдые абанаб,—гэжэ татар үхибүүн Мустафин хүхюүгээр хөөрэнэ. Колхозой дэргэдэхи эхин һургуулида 200 багашууд һуралсана.

Энэ нютагһаа элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд олооро урган дэбжэнэ. Колхозой түрүүлэгшэ Дмитрий Петрович Жарниковай гурбан хүбүүдынь армида алба хэнэд. Иван ба Георгий хоёр—летчигууд, гурбадахи хүбүүниинь—Хүдэлмэриишэн-Таряашанай Улаан-Сэрэгэй Флодой боец. «Красная Заря» колхоз болбол 1940 ондо мал үсхэбэрилгыгөө түсэбые дүүргэжэ байна. Урьһэнэй ба страховой фонднууд бүрин байгуулагдаа.

Даба ДАМБАЕВ.

Кяхтын аймагай «Красная Заря» колхоз.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хориин МТС-эй түрүү бригадын бригадир Цырендоржи Эрдынеев.

Нүхэр Эрдынеевэй бригада болбол тракторна хүдэлмэриин планиие 104 процент дүүргээ.

О. Цыбиковэй фото.

Клубууд һайнаар хүдэлмэрилхэ ёһотой

Улаан булангууд, уншалгын байшангууд, клубууд болбол ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ үүргэ эзэлнэ. Зүгөөр, энэ хэрэгые зарим колхозой хүтэлбэрилэгшэд тоодоггүй ба хожомой ээлжээндэ табидаг байна.

Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай, Эгэтын сомоной, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд клубайгаа хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө ямаршье хэмжээ абанагүй. Клубынь ɣаг үргэлжэ хаалтатай байдаг ба сугларааһай гү, али һайндэрэй болоходо, жэлдээ 3-4 удаа нээгдээ байха юм. Мүн, энэ сомоной дэргэдэхи уншалгын байшан ажалшадай дунда ниитэ-олигуулажын хүдэлмэри ябуулнагүй. Уншалгын байшангай дэргэдэ уран-һайханай кружогууд эмхидхэгдээгүй ба лекци, хөөрэлдөө үнгэргэлтэ, газетэ, журнал уншалга гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд огто хэгдэдэгүй байна.

Ц. Ж. ДАШИПЫЛОН.

***

Зэдын аймагай, Боргойн сомоной, Калгановичын нэрэмжэтэ колхоздо культурна гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Колхозойгоо дэргэдэ нэгэ клубтай аад, тэрээнэе түлеэгээр ба лампаар хангаагүй дээрэһээнь сагүргэлжэ хаалтатай байдаг. Мүн бригадынхид хадаа культурнаар амарха газаргүй байна. Энэ колхоз болбол культурна гэгээрэлэй хэрэгсэлнүүдые абахын тула 2 мянган түхэриг хараалһан болобошье, тус зөөриие гаргашалаагүй байха юм.

Гадна, колхозой членүүдэй дунда үзэг бэшэг мэдэхэгүйе усадхаха хүдэлмэри, илангаа бурят-монгол хэлэнэй шэнэ бэшэгтэ һургаха тухай хэмжээябуулганууд үнгэргэгдэдэггүй байна.

Сомоной советэй дэргэдэхи уншалгын байшангые даагша нүхэр Г. Лубсанов болбол эдэ бухы дутуунуудые зайсуулха тухай ямаршье туһаламжа үзүүлэнэгүй.

СУРАНЗА.

Гавайска аралнууд

(Справка)

Һүүлэй хэдэн жэлнүүдэй торшо доттор США-гэй правительство ба Америкын хэблэлнүүд болбол Номгон далайдахи аралнуудые, хамагай түрүүн,—Гавайска аралнуудые бүхэжүүлхэгын асуудалнуудта анхаралаа ехээр табидаг болоо.

Гавайска гү, али Сандичвсэй аралнууд хадаа США-һаа Филиппинэй аралнуудта, Китадта ба Японидо ошоһон далайн замуул дээрэ оршон байгаа архипелаг болохо юм.

Гавайска аралнууд болбол 16.701 кв. клм. талмайе эзэлдэг ба тэндэ 423 мянган хүнэон ажаһуудаг. Энэ тооной 40 процентнь японецууд болоно. Тус аралнуудай үндэһэн зонинь үрэ таһаран барагдажа байгаа юм: мүнөө үедэ гаваецууд хадаа миня 25 мянган хүнһөө доошо болонхой. Зүгөөр, тэдэнэр 1778 ондо 200 мянган хүн байгаа.

Газарайнь хүрнһэнэй ба уларилайнь нэлэнхы дээрэ адли бэшэ дээрэһээ, тус аралнуудта хүдөө ажахын ба урсаха һайнтай элдэб янзын тарималанууудые болбосоруулжа болодог. Тэдэнэй гол шухаланууудынь—сахарта хулһан, анапас, барагагар, кофе, картофель, тамхин, хүбэн, жэмэстэ модод, банануд ба виноград болоно.

Тус аралнуудай экономико хадаа үндэр хүгжэлтэтэй плантационно газартаралан дээрэ һуурижанхай. Бусад оронууд тээшэ гаргадаг гол шухала зүйлынь сахар ба ананас болоно. Гавайска аралнууд болбол ананас гаргалгаар дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлдэг. 1937 ондо 57.395 мянган долларой сэнтэй ананасай ургаса хуряаһан байна. Харбаэ сахарта хулһанай болбосоруулалгые ба жэмэсэй консерв хэлгые тоолоогоогүй һаа, тус аралнуудта промышленность гэжэ бури дэлгэрээгүй юм. Гадаадынгаа наймаае бүхыдэнь шахуу гансал США-тай ябуулдаг. 1937 ондо гадаадын наймаанда гаргаһан продукцинь 132.239 мянган доллар хүрэһэн байгаа.

Аралнуудай оршон дээрэ ниитэдээ 3095 милль (1 милль—1,6 клм. болодог) шоссейнэ зам хэгдэнхэй. Түмэр замайнь ута—347 милль болоно.

1893 ондо, гавайска һүүлшын хатан хаан Лилиукалани болбол, 1867 ондо, тэрэ үедэ оронииньеь бодото дээрээ эзэхилжэ байһан Америкын плантаторнуудаар базаан нэагдаһан конституциие болюулхын һэдэлгэ гаргаһан байгаа. Зүгөөр, энэ һэдэлгэнь хүсэнһөө хүрэжэ шадаагүй һэн. США-гэй правительство хадаа Гонолулуда сэрэгэй судналнуудые эльгээжэ, тэндэ десантнуудые буулгаһан юм. Тэдэнэй дэлдалагта доро, Америкын плантаторнуудай Гавайска аралнуудта байгуулагдаһан «Ниитын аюулгүйе хамгаалха комитет» болбол, гавайска монархи унагаагдажа, саг зуурын засаг байгуулагдаба гэжэ соносхоһон байгаа. США хадаа энэ правительствыень бодото дээрэ мэдэрһэн байна. Гавайска аралнуудта гүйсэдхэхэ засагынь США-гэй президентээр томилогдоһон губернатор толгойлдог.

Номгон далайн центртэ оршон байгаа Гавайска аралнууд тон ехэ удхашанартай. Мүнөө үедэ США-гэй уһан-сэрэгэй ба агаарай хүсэнүүдэй түйлай ехэ базань болоно. Гонолулуда ба Пирл-Харборедэ дэлхэй дээрэ һургатай таваньнууд (пароходой байрануул), докнууд (пароход заһабаридаг газар) ба нефть, керосин ба бензин хадаалдаг байранууд бариганхай. Тус аралнуудай районуудта Америкын флот хадаа жэл бүриэ дайна эхэнүүд һуралсалнуудые үнгэргэдэг байна.

Номгон далайн бассейндэхи түйлай бэрхэшээлтэй болоһон байдалтай дашарамдуулан, США-гэй правительство хадаа энэ базаяа үшөө ехээр үргэлжэ ба бүхэлжэ байна.

Африкадахи дайн

ЛОНДОН, декабриин 18. (ТАСС). Дүтын Востогдохи агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй англиска командованиин коммюнике соо хэлэгдэнэ:

Англиин самолёдууд болбол декабриин 17-ой үдэр Баруун сул губидахи Бардиодо дотоолго хэһэн байна. Хэдэн олон мотомашинанууд гэмтээгдэбэ. Дайсан хадаа Дерна тээшэ зүглэн сухарйба. Англиин истребительнүүд Бардио ба Тобрук хоорондо сухарижа ябаһан дайсанай сэрэгүүдые пулемедоор буудаба.

Англиин бомбардировщигууд мүн Албанида Санти-Кварант ба Валона хоёрые холбоһон харгы замаар ябажа байгаа мотомашинанууудай колоннодо дотоолго хэбэ.

Итальянска Зүүн Африкадахи Асааб болбол декабриин 16-най һүни хоёр дахин бомбодогдоо. Дайсанай бомбардировщигууд Судан портдо дотоолжо зуура, хэды гэмтэл ушаруулба. Дайсанай нэгэ самолет гэмтээгдэбэ. Англиин авиаци гэмгэлгүй.

Дүтын Востогдохи хуурай замай хүсэнүүдэй командованиин коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ: Бардиогой районодо дайнай ябуулганууд үргэлжэлһөөр байна. Бусад фронтнуудай байдалда хубилалтануул болоогүй.

**

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 18. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Бардио дээрэ байһан итальянска хүсэнүүд (мүн Египедһээ сухарһан частьнууд оролсоно) болбол Бардиое хүрээлээр һэдэжэ байһан англиска бронечастьнуудта эрид шанга эсэргүүсэлгэ үгэхөөр бэлэдхэнэ.

Бардиоһоо Тобрук ошодог харгы замые Англиин сэрэгүүд хэрэшье таһалжа шадааб, энэ мүнөө дээрээ мэдээгэгүй.

Англиин бомбардировщигууд болбол хэдэн олон итальянска ашаанай машинанууудые ба танкнууудые усадхаба. Египедэй территори дээрэ 5 итальянска дивизинүүд байһанаа тэдэнэрэй нэгэниинь зугадажа ошоһон ба хоёрынь усадхагдажа, нүгөөдэ хоёрынь ехэхэн гээлтэтэйгээр сухарйба гэжэ мүнөө эли болобо. Зарим итальянска дивизинүүд болбол 14 мянган хүнүүдээр бүридэһэн байха юм. (ТАСС).

Консультаци

„ИМПЕРИАЛИЗМ—КАПИТАЛИЗМЫН ДЭЭДЭ ШАТА“ ГЭЖЭ ЛЕНИНЭЙ ДЭБТЭР ТУХАЙ

(Түгэсхэл. Эхинынь манай газетын декабриин 19-нэй номерто үзэгты).

«Социалистическэ революциин ленинскэ теориин сэгнэгдэшэгүй удхашанарынь юуб гэбэл, тэрэ хадаа марксизмые шэнэ теорёор баяжуулһан ба тэрээниие урагшань дабшуулһан байна. Энээнһээ гадна, тэрэнэй удхашанарынь юуб гэхэдэ, тэрэ болбол тус тусгаар оронуудай пролетариарта революциин но перспективэ харуулна, өөһэдынгөө национальна буржуазие турин хашаха хэрэгтэнь тэдэнэй үүсхэлые урмашуулна, иимэ түрилтэ эмхидхэхын тула дайнай ушарбайдалы хэрэглэхыень тэдэниие һургадаг ба пролетарска революциин илалтада тэдэнэй этигэлые бэхижүүлдэг байна». («ВКП(б)-гэй историин хураангы курс», хуудаһан 163—164).

Ленинскэ тус теориһоо эшэ барималан, нүхэр Сталин болбол манай партиин VI съезд дээрэ троцкист Преображенскэдэ эсэргүү хандуулан, иигэжэ хэлээ һэн: «Росси лэ хадаа социализмда замые табиха орон болохонь дамжаггүй... Гансал Европа манда зам зааха шадаха юм гэһэн хуушаранхай ойлгомжые хаяха хэрэгтэй...» (Ленин ба Сталин. 1917 оной суглуулбари зохёолнууд, хуудаһан 249).

Нэгэ орондо социализмые байгуулжа болохо байһан үзэл бодото дээрээ бэлүүлэгдээ. СССР-тэ, социализм гол түлэб байгуулагдаба. Тиин, капитализмын тэгшэ бэшээр хүгжэлгын законһоо тодорхойлон гаргаһан, Ленинэй сэсэн тобшолол хадаа историческа баталамжаа олоо.

Дэлхэйн империалистическэ дайнай үедэ бэшэгдэһэн «Империализм—капитализмын дээдэ шата» гэжэ дэбтэр соогоо, Ленин болбол тус дайнай харша удхые элирүүлхэдэ гадна, тэрээндэ ямараар хандаха паучна ёһоор тодорхойлһон байна.

Ленинскэ теори болбол «Империалистическэ дайнда өөрынгөө правительствые диилдүүлхэ» ба «Империалистическэ дайниие гражданска дайн болгохо» гэһэн большевигүүдэй гол лозунгнуудые үндэһэлэн гаргаһан юм. Империалистическэ дайнай харша удхые арсажа, революциин илалтада шухала уласхоорондын таатай условинуудай бии болохо байһыень бүрүүшаан, уласхоорондын пролетарска революциһаа арсаһан оппортунистнууд ба социал-шовинистнуудай үзэлнүүдые, Ленин элирүүлэн бутасхоёо һэн.

Марксизм-ленинизм болбол дайн бүхэниие тэрэ үеынь историческа оршон байдалда хаража үзэхэ ба дайнай бодото характерһаа дулдыдан тэрээндэ ямараар хандаха ёһотой байһыень тодорхойлхые эрилдэг байна.

Дайнай удхые тэрэнэй дипломатическа түүхэдэ бэшэ, хэнинь хэндэ дотоолон ороһон тухайда бэшэ, харин ямар ангинууд дэ мэдэнгүүд тэрэ ямар анги дай ябуулнаб, хэнэй туһада ябуулдаа аб, ямар историческа оршон байдалда болож байнаб гэжэ бэдэрхэ хэрэгтэй.

Империализм тухайда ленинскэ теори болбол империализмын үедэхи гражданска ба национально-сулөөлэлгын дайнуудай шухала ба хуулита байдалынь мэдэрхэ зуураа, түримхэйлэлтын, эзэмдэлгын дайнуудай реакционно байһыень харуулна.

Ленин болбол элдэб янзын дайнуудта зүбөөр хандахынь пролетариадые ба партиие һургана. Ленин болбол буржуазида эсэргүү гражданска дайниие мэдэрхэ ба дэмжэжэ хэрэгтэй гэдэг һэн, ушарынь, тус дайнуд хадаа эгээн зүбтэй дайнууд гээшэ.

«Империализм—капитализмын дээдэ шата» гэжэ Ленинэй дэбтэрэй угаа ехэ удхашанарынь юуб гэхэдэ, тэрэ болбол социал-шовинизмын «теорическа» үндэһэ һуурнуудые һандаргана, энэнэй урбалтые элирүүлнэ.

Ленин болбол гол сохилтоёо «центрист» Каутскада эсэргүү шэглүүлһэн байна, тэрэ үедэ Каутскын буртаг намаг соо меньшевик Иуда-Троцкий, Бухарин ба бусад байһан юм.

Каутский, Троцкий, Мартов ба бусад болбол оппортунистнуудые хамгаалдаг байгаа.

Каутскын түрүүтэй «центристнүүд» хадаа социалистическэ революциһаа арсажа, империализмда алба хэхээ ороо гэжэ Ленин элирүүлээ һэн. «Эхинэ капитализмын теориин» автор, II интернационалай теоретигүүдэй нэгэн Гильфердинг хадаа марксизмһаа зайлан ошоо гэжэ Ленин харуулһан юм.

Ленинэй зохёол болбол оппортунизмын экономическа ба социальна үндэһэнүүдые элирүүлхэ зууран, империализмын тэрэнэй холбоое харуулһан байна.

«Империализм—капитализмын дээдэ шата» гэжэ Ленинэй зохёолой бэшэгдэһэнһээ хойшо 24 жэл болоо. Дайнай һүүлдэхи капитализмын хүгжэлтэ болбол Ленинэй тобшололнуудай зүб байһыень гэршэлнэ.

Ленинэй нээһэн, капитализмын тэгшэ бэшээр хүгжэлгын законой ябуулгань мүнөө бүри ехэ хүсэтэй ба хурса болоо. Тэрэнэй ябуулга болбол дайнай һүүлдэхи үеын мирнэ байдалай үндэһэ һуурнуудые эбдээ, уласхоорондын договорнууд ба хэлсээнүүдые һандаргаа. Хоёрдохи империалистическэ дайн болбол улам бури һүжэржэ, хэдэ хэдэн оронуудые бээдэл татан оруулаа. Дайнай дүлэн Европодо, Азида, Африкада соробхино.

Дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэхи хүнэоной хахадһаа олонхинь дээрмэдэлгын, эзэмдэлгын дайнда оруулагдаад байна. Империалистическэ зонхилоогшод ба II интернационалай социал-урбагшад болбол дайн хадаа «демократиин» түлөө, ажалшадай интересүүдтэ ябуулагдана гэжэ олониитэ мэхэлнэ.

Нүхэр Сталин болбол империализмын хүгжэлтэ тухайда зохёолнууд соогоо империализмын законууд ябуулгые тодоор харуулна. Нүхэр Сталинай зохёолнууд хадаа империализм тухайда Ленинэй теориие соошадань сэсэнээр үргэлжэлүүлһэн байна.

Империализмын үедэ капиталистическэ оронуудай тэгшэ бэшээр хүгжэхэ тухайда Ленинэй закониие арсан бурушаахые һэдэһэн троцкистско-бухаринска агентнуудай, урбагшадай ба арадай дайсадай зутар һэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн, эрид хатуу тэмсэлые нүхэр Сталин ябуулһан байна.

Манай партиин XVIII съезд дээрэ хэлэһэн, нүхэр Сталинай элидхэл хадаа империализм тухайда Ленинэй һургаалда теоретическэ шухалын шухала нэмэлтэ ба бүхы дэлхэйн дээрэ коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй хүсэн түгэс зэбсэг мүн.

Я. БАРМИН.

Харюусалгата редактор **Р. БИМБАЕВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Каландарашвили, 19. Телефоны: редактора — 3-23; секретариата — 3-44; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды — 7-55(2зв.); экономического отдела—7-55; отдела писем—5-07; дежурного по редакции—5-07. Н—4238 Типография НКМП БМАССР.